

ציונים לשיעור - ירושלים

1. אמר סנהדרין (6). ("ואמר ר' יוחנן ... בשבט מצוות דוד")
2. כמ"פ, פסק י' מהל' מלכים הל' ט' ("אזכור ששם ... בלבד" "ומודיעין אולן ...") ; וכסל' משנה שם ("כל אינג ... אינו נכנס")
3. אמר חגיגה י'. ("ואמר ר' אחי אין מוסרין ... בה יסדור")
4. גיטין, ח"ג י'. פ"ה אין מוסרין
5. שריט' גמ' פ"ה, אבות זרה אולפס ו. אולן א"י ("שיש' דוד")
6. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("דברנו ע"פ דעה ... מצות בני נח")
7. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("דאפי' ע"פ דעה שגמ' ... דברנו")
8. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("שון ע"פ")
9. אמר שם ("שוב חסדנו הנכבי אחר שגמ' ... כמ"פ וכו'") ; מהפ"א שם פ"ה אמר ע"פ ("ואין ע"פ ... ע"פ ע"פ")
10. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("וכן באיני ע"פ ... כמ"פ")
11. מסכת אבות זרה, פסק ע' משנ' ע'
12. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("ובדוק דין נע"פ ... באנ' במ"פ")
13. שולחן ערוך א"ח סי' ע"ב ("ובדוק ח' הפס' ... דברנו")

① נ"ה סנהדרין (ג)

אמר ר' יוחנן
עובד כוכבים שעוסק בתורה חייב מיתה
ישנאמר תורה צוה לנו משה מורשה לנו
מורשה ולא לתם ולחשבה נבי שבע מצות
מיד מורשה מיגול קא גדול לה מאן דאמר
מאורסה דינו כנערה המאורסה דבסקילה
מיחייבי היה ד"מ אומר מניין שאפילו עובד
כוכבים ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול
שנאמר אשר יעשה אחרם האדם ודו כהן
כהנים ליים וישראלים לא נאמר אלא האדם
הא למדת שאפילו עובד כוכבים ועוסק
בתורה הרי הוא ככהן גדול התם בשבע
מצות דידתו:

כסל טננה (מלכים י:)

② כ"א"פ, פ"ק ח' חלה מלכות

ט גר שעסק בתורה חייב מיתה, לא יעסק
אלא בשבע מצוות שלהן כלבד, וכן גר ששבת
אפילו ביזם מצוות החול אם עשה אותו לעצמו
כמו שבת חייב מיתה, ואין צורך לומר אם
עשה מועד לעצמו: כללו של דבר אין
מניחין אותו לחוש דת ולעשות מצוות לעצמן
מדעתן, אלא או יהיה גר צדק וקבל כל
המצוות או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא
יגרע, ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דברי,
מלך אותו ועונשין אותו [ומודיעין אותו]
שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג:

④ ג'ו"א, מ"א, י"א

אין מוסרין דברי
תורה לעובד כוכבים, היה קשה
לכ"י חלוקת השוק ליהודים כוכבים
השוק בתורה חייב מיתה כדאמר בפ'
ד' נידות (מסדרין דף ע"ג) עובד
כוכבים העוסק בתורה חייב מיתה
והנלמדו עובד אלפי עור לא תמן
מכשול ודי יומא (פ) ב' מלות דידתו
הלעי חייב מיתה כדאמר ר"ס ההם
וה' מלות אלא למסרם להם והפקא
ן מהדי קרא חסר יעשה לוסם האדם
והי כהם (ויקרא יח) כהן וגו' לא תאמר
אלא האדם שאפילו עובד כוכבים ועוסק
בתורה וכו' וי"ל דהא חייב מיתה אחר
הכא דהא חסר עובד כוכבים אחר
ערוסה ללמדו לדיכא לפני עור
כדאמרין בפ"י (ה) השועט טם
ין גזיר עובר אלפי עור והי מיני
דק"י אחרי עברה דהא חסר סבלאו
נחיתו ו' חסר להביח אליו חבל
זו לחו כבי אט עובר אלפי עור
הא נמי חפשי במקום שעובד
כוכבים אחר חלה ללמדו לדיכא
לפני עור מל מקום אחר מקום
מדי דכרו לעבד וכו' (מסילת קמ):

⑤ ג'ו"א, מ"א, י"א

א לשון רש"י עסקן
די מיתות עובד
כוכבים שעוסק בתורה
חייב שלאמר תורה
זוה לנו משה מורשה לנו
ולא להם והרי הוא ככלל
גזל שהוא גזול ירושתו
וגרסה נעניי שישראל
הנלמדו תורה כרי הוא
עובד על ולפי עור ולא
נאמר כל זה חלה בתורת
משה ומתוהם צלמנו
כהן ישראל חבל נעניי
וכתובים ורש"י נעניי
עמוהר ללמדו שרואה
כהן נחמות האומרים
לישראל ותשובת שר"י
להאמין לאפיקורסין ופי'
ן חסר שישראל דכו

דמיה דהלכה כמין דאמר על שבע מצוות נהרג ולא נוסף עליהו, חלה חן דאמרין כהו חייב מיתה היי
מיו מיתה לשמים בעלמא חבל אטו נהרג כ"י לי לדעת רבנו:

③ נ"ה טננה

ואמר רבי אמיאן שסרין דברי תורה לעובד כוכבים
שנאמר לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום

⑥ ט"ו"א, מ"א, י"א

בעל די אלוהו פותר ללמוד עם הנג' שבע מצוות שלו, רזיניו ע"י, ג"ע, ש"ה
אבר מן החי, כרכה השם, נגיבה ונגול וכל אביוריהו, ודיניו. (רהיניו אללנעסין
מענשלוכע נעבאפעט). והשלוש נבורים בשם רי"א"ו כתב וי"ל: נביאים וכתובים
נראה בעיני שמוחר ללמוד שרואה בהם נחמות האומרים לישראל וכו' עכ"ל.
ועפ"י נראה לי שגם ספורי חזקיהו פותר ללמוד כרי שיראה מעשה נסים
שעשה השם לישראל וכדי שיכיר נבורתו ונגדלו של הקב"ה וימנע מע"י שהיא
ראשונה משבע מצוות בני נח.

② ט"ו"א, מ"א, י"א

דאפילו ללמוד תורה שככתב לכרי חן איכור. וזה
זוה ליהושע לכתוב התורה בשבעים לשון כשכיל חו"ע. ופי' ומשפטים
כל ידעום הוא דוי"ס. הנלמד מחקי התורה שהיא כדרכת כהן

⑨ ט"ו"א, מ"א, י"א

שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר ואלה הבגדים
אשר יעשו חזינן ואפוד אפרז הללו למי אמר לו לכהן גדול אמר אותו
נכרי בעצמו א"ך ואתנייר בשביל שישמיני כהן גדול בא לפני שמא
אמר ליה גיירני על מנת שחשמיני כהן גדול דהו באמת הבנין שבידי
בא לפני הלל גייריה א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שיועד שמיני
מלכות לך למד מכוכים מלכות הלך וקרא כיון שהגיע יהודי הקרב יומה
אמר ליה מקרא זה על מי נאמר א"ל אפי' על דוד מלך ישראל נשא אותו ג'
קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בניו למקום ומתוך אהבה שאהבב
קרא להם בניו בבורי ישראל כתיב עליהם והור הקרב יומה גר הקל שבא
במקלו ובתרמילו על אתה כמה וכמה

מ"הט"א (עו)

ואין להקשות דל"כ היך למוד תורה
קודם שנתנייר הא חזרינן בפ"ק ט"ב ט"ב הלמוד תורה חייב מיתה ד"ל דהא כיון שכל
לגיר שרי ללמוד תורה:

⑧ ט"ו"א, מ"א, י"א

וזכר בקדש חזיתיה למהרי"ב בן וואליד בשו"ת ויאמר יצחק (חאו"ה)
סי' כא). שג"כ העלה לאסור ללמד לעכו"ם אפי' תורה שבכתב. הואיל
ועובר בזה משום לפ"ע. ואפי' במקום שיש גוי אחר היודע, דליכא
משום לפ"ע, מ"מ אסור ללמדו משום מגיד דבריו ליעקב וכו'. ע"ש.
וכן העלה בסי' יפה ללב ח"ג (סי' דמו סי' כא), והביא דברי מהר"צ
חיות (טוטה לה). הסכים לתירוץ ב' שדוקא לגוים של אותו זמן
הותרה התורה, כדי שלא יהיה להם פתחון פה לומר לא היה לנו
מתיכון ללמוד. ולעולם אין חילוק בזה בין תורה שבכתב לתורה
שבע"פ. דכל אפיא שוין לאסור.

⑩ ט"ו"א, מ"א, י"א

וזכר במאירי למהר"ק
ג"מ. ע"א (ע"מ 229). כתב שאם הנכרי עוסק בתורה
לשם קיום מצוות וכ"ש אם חקירתו לדעת לבוא עד
תכלית שלימות תורתנו עד שאם ימצאנה שלימה חזור
ויתגייה, מותר. ונראה דלאו דווקא אם בודענו להתגייר
בפועל ממש, אלא אפילו אם בודענו שאם ימצאנה
שלימה יקיימה מלבו ויוקירה ויבדה ויפרסם את ערך
הכתבה. כ"כ בכלל זה.

⑫ ט"ו"א, מ"א, י"א

ובעיקר הדין נלעזר, שהאיסור לעכו"ם לעסוק בתורה
הייט בדרך קביעות. ללמוד גופי תורה בספרים
שלנו בעיון ובחזקתה, וכן המלמד עובד בעשה. לפי
דעת החו"ס בביא ליה. ע"א היינו נמי שמלמדו גופי
תורה, חומש ומפרשים ותלמוד ומפרשים. אבל להודיע
לו דיני תורה ולהאירם באור האמת מותר.

⑪ מ"א, מ"א, י"א

שאל פרוקלוס בן פרוקלוס את רבן זבדילא דצפת,
שקנה רווח בפרקת של אפרודיסי, אמר לו: כתוב
בתורתך, ולא ידעך בנדך מאנפה מן הפרס, מפני
מה אמה רווח בפרקת של אפרודיסי? אמר לו:
אין משיבין בפרקת, וקשצא אמר לו: אני לא יאיתי
בגבולת, היא קאת בגבולת, אין אוקרים: נעשה
פרקת אפרודיסי גוי, אקא אוקרים: נעשה אפרודיסי
גוי בפרקת, דקר אחר, אם גותנין לך קמון תרבה,
אי אפה נקנס לצבודה נרה שקף ערם ובשל קרי
ומשמין בנתי, וזו עומדת על פי סביב וכל העם
משתינין לפניה, לא נאמר אקא, אלקיהם, את
שנהג בו משום אלה, אסור, את שאינו נוהג בו
משום אלה, מותר.

⑬ ט"ו"א, מ"א, י"א

ובדבר זה הפסח כשתבא הביתה מהשיבה ותמצא
שם גם את קרובך ואשתו שהיא נכרית ע"פ הדין
ואתה תצטרך להגיד את ההגדה ולתרגמה כדי לזכות
את אביך ואמך וממילא תשמע גם היא, אם מותר
לפנקי. הנה פשוט לע"ד דמה שא"ר אמי בחגיגה דף י"ג
אין מוסרין דברי תורה לעכו"ם, הוא דוקא כשמונתו
למסרם להעכרים אבל כשמונת הלומד דברי תורה
הוא ללומדם בעצמו ולמסרם ליתרדים הנמצאים שם,
לא נאסר מהמת שנמצא שם גם עכ"ם שג"כ ישמע
ממילא הדברי תורה.